NEWS LETTER

E-mailový zpravodaj Obcejinak.cz

Obce jinak.cz

číslo 04
listopad 2019

01

Jak splnit Evropské recyklační cíle

02

Český EKO-KOM je připraven na plnění evropských recyklačních cílů

03

U lidí v ČR klesá zájem o zálohování PET lahví

OBSAH

01 Jak splnit Evropské recyklační cíle

02 Český EKO-KOM je připraven na plnění evropských recyklačních cílů

03 U lidí v ČR klesá zájem o zálohování PET lahví

04 V Brně zkoumají obsah potravin ve směsném komunálním odpadu

05 Ekologické smýšlení lidí v ČR roste

06 Další články

01 Jak úspěšně podpořit Evropské recyklační cíle

Od samého začátku Obcejinak považují za jediný funkční model odpadového hospodářství takový, kdy **ekologické chování** (podpora recyklace nebo minimalizace produkce odpadů) bude rovněž **ekonomicky lukrativní**. Je třeba tento ekologický postoj vklínit do současné i připravované legislativy.

Náš postoj podpořil rovněž **Ing. Petr Havelka** (výkonný ředitel České asociace odpadového hospodářství), který na toto téma poskytl rozhovor pro odborný **časopis Komunální technika**, a v podstatě potvrdil naše názory.

Jak tedy podle nás lze podpořit recyklační cíle?

Jednou z možností je **finanční podpora přímo od státu**, kdy by výrobce, který by prokazatelně a dle jasně definovaných norem využíval efektivně předem určený poměr druhotných surovin. Například může jít o **slevu na DPH u výrobků z recyklátů**. Hlavním principem je tedy pozitivně motivovat podnikatelské subjekty.

Podpora míry vytřiditelnosti již funguje také ve formě **dotačních titulů**. Zde je nejen prostor pro investice do technologií a další vybavenosti, ale také pro podporu výrobků z druhotných surovin. Při využití těchto výrobků by měla žádost o dotaci pozitivní bodové zvýhodnění. Tímto opatřením by se opět **pasivně zvýšil zájem o výrobky z recyklátů**. Rostoucí poptávka by tak opět působila pozitivní ekonomický efekt.

Poznámka: Toto zvýhodnění již funguje například u dotačního titulu Dešťovka.

Jak jsme již zmínili, maximální podpora je třeba také na poli legislativy. Jako příklad lze uvést sjednocování materiálů, o kterém jsme psali v článku **O obalech bez obalu** (publikovaném na našem Facebooku 17. 9. 2019). Prostor také vnímáme v **začlenění výrobků z druhotných surovin do normových tabulek** v odvětvích, které se těmito normami řídí, a to zejména ve stavebnictví.

Námět k článku:
časopis Komunální Technika 9/2019

Autor článku:
Ing. Marcel Havrda, analytik Obcejinak

Zdroj obrázku:
http://www.ceskelavicky.cz

Na ilustračním obrázku je jako příklad ukázána lavička z recyklovaného plastu.

02 Český EKO-KOM je připraven na plnění evropských recyklačních cílů

V souvislosti se schváleným **"Balíčkem k oběhovému hospodářství"** se Evropa intenzivně připravuje na plnění vyplývající z požadavků. Česká republika v tom není výjimkou, a tak momentálně řeší, jak má nových cílů dosáhnout.

Vyjádřila se k tomu rovněž autorizovaná obalová společnost EKO-KOM a.s., která uvádí, že cíle jsou ambiciózní a zároveň budou vyžadovat velký zásah do současného systému. Česká republika má rozsáhlý systém třídění a recyklaci odpadů založený na spolupráci průmyslu, měst a obcí. Avšak i tak rozsáhlý a dobře fungující systém třídění a recyklace má výrazný prostor pro zlepšení. Podle statistik od CENIA **ČR ročně produkuje kolem 2,8 milionu tun směsné-ho komunálního odpadu** a rozbory ukázaly, že tento odpad obsahuje **25 % vytříditelných složek:** plast, papír, sklo a kovy. V souvislosti s tím si společnost EKO-KOM myslí, že obce by se museli zaměřit na zvýšení množství odpadů pro recyklaci, zatímco úpravce a zpracovatelémusí splnit stanovenou míru recyklace obalových odpadů.

Dále EKO-KOM upozorňuje na dvě zásadní změny:

1) nové znění pojmu "konečná recyklace" a s tím související **vysoké recyklační cíle**

2) příprava odpadů k energetickému využití (PEVO) -výrobní postupy, kterými lze upravit odpad tak, aby mohl být bez problémů a efektivně využít k výrobě energie.

První změna a s ní související recyklační cíle se budou považovat za splněné jenom v případě, **že vytříděný materiál se nejen vytřídí, ale i vstoupí do další výroby**. EKO-KOM předpokládá, že dosažení tohoto cíle napomůže intenzifikaci tříděného sběru. Prostor pro intenzifikaci třídění vidí v rámci sběru na veřejných prostorách, kdy chtějí umožnit lidem **třídit odpad nejen doma, ale i v práci, při sportu či na procházce**. Takže podle EKO-KOM velký potenciál pro třídění mají rekreační oblasti a s tím spojený door-to-door systém.

Společnost EKO-KOM a.s. předpokládá, že pokud se zvýší množství vytříděných obalových materiálů, ČR dosáhne recyklačních cílů. Vidí problém jen v tom, že **množství sbíraných obalů je nedostatečné** a že pracovníci dotřiďovacích linek špatně separují komodity, proto navrhují několik možností intenzifikace tříděného sběru včetně door-to-door systému a automatizaci dotřiďovacích linek.

Jaký je na to názor ObceJinak?

My vnímáme další problémy. Jak door-to-door systém ovlivní náklady obcí a měst? Bude pro ně přínosný? Zase se vracíme k otázce: **co dělat s nedostatkem koncových zařízení např. na zpracování plastů?** Postavit a automatizovat dotřiďovací linku není největšímproblémem stejně jako zintenzivnit sběr tříděných složek. Největším problémem a to zejména u plastů je, že nabídka už teď drtivě převyšuje poptávku a velké množství plastových materiálů končí na skládkách. Situace bude ještě horší po intenzifikaci sběru. **Možným řešením by bylo TAP**, které EKO-KOM také navrhuje. To ovšem znamená výrazné investice do čištění spalin a popílků na takovou úroveň, aby splňovaly ekotoxiko-logické limity v zájmu ochrany přírody. Byť tyto technologie již existují a jejich efektivita je obrovská, jsou vzhledem k pořizovací ceně pro mnohé energetické závody nedosažitel-né.

Zdroj: Odborný časopis Odpady (10/2019)
Odborný názor za Obcejinak: Ing. Anastasia Shtukaturova, analytička

03 U lidí v ČR klesá zájem o zálohování PET lahví

Již jsme napsali několik článků o zálohování PET lahví a máme v tom jasno: **podle nás není to správná cesta.** (např.: https://www.facebook.com/Obcejinak.cz/post-s/657518671356331?__tn__=K-R).

Podle posledních informací **lidé čím dál méně důvěřují zálohování PET lahví** a to podle analýzy, která byla zpracována Spotřebitelským fórem. Dotazníky pro analýzu vytvořil Institut evaluací a sociálních analýz (INESAN s.r.o.), avšak výsledky šetření jsou značně variabilní a nemají dostatečnou vypovídací hodnotu.

Průzkum pětice dotazníků podle INESAN ukázal, že **většina respondentů nebyla dostatečně informovaná o tom, jak systém zálohování funguje** a proto se nemohli rozhodnout, jestli ho vnímají jako perspektivní. Ve výzkumech, kde respondenti dostávali rozsáhlejší informace o fungování systému, se stavěli k zálohování spíše negativně. Naopak v případě, že respondenti nedostávali dodatečné informace, vnímali systém kladně. INESAN vysvětluje velké odstupy ve výsledcích rozdílnou formou i obsahem položených otázek. Uvádějí, **že by zálohování vyžadovalo podrobnější informační kampaň**, která by vysvětlila lidem, co budou muset splňovat, když by chtěli zálohovatelné lahve vracet a kde je mohou vracet.

MŽP se zálohami nepočítá a zástupci resortu uvedli, **že zálohování řeší jen poměrně malou část plastových odpadů**, s čímž souhlasíme v plné míře, ale zároveň zálohování nezakazuje, takže výrobci nebo dopravci mohou systém zavést dobrovolně.

Institut cirkulární ekonomiky (INCIEN) nesouhlasí s kritikou projektu zálohování PET lahví, nepovažuje analýzu INESAN za relevantní a chtěl by, aby šetření provedla vědecká organizace, a odkazuje na Evropskou komisi a fakt, **že zálohování je jednou z doporučených cest jak zvýšit míru recyklace v Evropě**. Dalším argumentem je i to, že **zálohovat od roku 2022 budou i na Slovensku**. Do systému se budou muset povinně zapojit velké obchody s plochou více než 300 m2. Vratná záloha za PET lahev bude 12 centů, za plechovku 10 centů. Vstupní náklady na spuštění projektu včetně nákupu techniky ministerstvo odhadlo na 80 milionů eur (přes 2 miliardy Kč).

Jaký je na to názor ObceJinak?

Zaprvé, pokud by systém zálohování PET lahví byl zaveden a **pak by se ukázalo** (jak to bylo třeba v Německu), **že systém není efektivní, bylo by obtížné ho zrušit**.

Zadruhé to, že systém doporučuje Evropská komise, není nijak závažný důvod k tomu, aby tento systém byl implementován do každého státu, protože **každý stát má odpadové hospodářství postavené jinak** a občas doporučení nejsou ekonomicky a ekologicky efektivní, tak jako v případě ČR. Proč bychom potřebovali investovat přes dvě miliardy Kč do málo prozkoumaného systému, který by měl zajistit recyklaci plastových obalů, když nemáme dostatek koncových zařízení. **PET lahve jsou dobře vytřiditelnou komoditou v ČR**. Nepotřebujeme řešit PET lahve, **potřebujeme řešit zásadnější otázky** jako:

· Jak dokončit nový zákon o odpadech tak, aby byl skutečně funkční?

· Jakým způsobem definovat metodiku pro výpočet míru separace v obcích?

· Čím motivovat investory, aby se nebáli investovat do odpadového hospodářství?

· Jak zajistit dostatek koncových zařízení na recyklaci?

Cirkulární ekonomika, byť jako ideologie perspektivní, nebude fungovat před vyřešením těchto zásadních otázek, protože bez koncových zařízení, zákona, investorů a lidí není kruh uzavřený.

Zdroj: Odborný časopis Odpady (10/2019)
Odborný názor za Obcejinak: Ing. Anastasia Shtukaturova, analytička

04 V Brně zkoumají obsah potravin ve směsném komunálním odpadu

Společnost SAKO ve spolupráci se společností Green Solution a Mendelovou univerzitou v Brně zahájili během léta **monitoring skladby směsných komunálních odpadů občanů Brna se zaměřením na obsah potravin**. Hlavním důvodem zmíněného výzkumu je měření efektivity vybraných osvětových nástrojů na redukci potravin obsažených v SKO občanů Brna.

Celý experiment je rozdělen do tří částí. V první fázi dochází ke **sběru vstupních dat**. Druhá fáze se bude skládat **z aplikace osvětových aktivit**, jako jsou přednášky, semináře, a další informační materiály. Třetí fází je **opětovná analýza skladby odpadů** a vyhodnocení efektivity aplikovaných opatření.

Celý výzkum bude probíhat 3 roky a testovaný soubor nádob bude obsahovat jak byty, tak vilovou a venkovní zástavbu. Nádoby se budou rovněž analyzovat 4krát ročně. Díky zvolené metodice lze tedy získat vzorek o dostatečné pestrosti.

Za Obcejinak vnímáme výzkum **jako značně perspektivní**. Dle naší nejlepší praxe může kvalitní vzdělávací kampaň významně ovlivnit skladbu směsných komunálních odpadů. Během našich zakázek jsme rovněž zaznamenali významný odklon bioodpadů z SKO. Jednalo se ovšem dominantně o odpad ze zahrad. **Jsme tak zvědaví na výsledky probíhajícího experimentu**. Ať experiment dopadne jakkoliv, věříme, že bude cenným materiálem na poli nakládání s odpady a dozajista povede k dalším odborným diskuzím.

Zdroj: www.sako.cz
Autor: Ing. Marcel Havrda, analytik Obcejinak

05 Ekologické smýšlení lidí v ČR roste

Dle šetření neziskové společnosti ECOBAT se v české populaci, kterou v průzkumu představuje 1025 respondentů, **zvyšuje podíl lidí, kteří se chovají zodpovědně k životnímu prostředí**. V posledních dvou letech je to patrné zejména ve spotřebě plastů (41 % lidí začalo nově nebo důsledněji snižovat množství plastů, které spotřebují). Další významnou změnou **je snížení počtu domácností plýtvajících potravinami**, kde za poslední dva roky přístup k potravinám změnilo 35 % dotazovaných. Stejné procento lidí, tedy 35 %, údajně také **zvýšilo důslednost v třídění komunálního odpadu**. Nejmenší změnu v návycích ovšem naměřil průzkum u důslednosti separace bioodpadů a olejů. Obcejinak tento výsledek potvrzují, jelikož dle analýz většiny klientů **je nejvyšší prostor pro zlepšení separace právě u bioodpadů**.

Průzkum rovněž mapoval dlouhodobé **proenvironmentální návyky**. Na prvním místě v těchto dlouhodobých návycích je **minimalizace plýtvání potravinami**, které dodržuje 93 % respondentů. Druhé místo poté obsadilo **důsledné třídění komunálních odpadů**, které realizuje 87 % respondentů.

Naopak **nejmenší oblibu tvoří nákupy v bezobalových obchodech**, kde nakupuje pouze 37 % dotazovaných. Je zde ovšem největší potenciál pro změnu ze všech činností seznamu, jelikož nákupy v těchto typech obchodů plánuje dalších 31 % respondentů. Na úplném konci je **výroba vlastních ekologicky šetrných výrobků**, které si vyrábí pouze 28 % dotazovaných a zároveň 52 % dotazovaných neplánuje v nejbližším období s výrobou začít.

Za Obcejinak výsledky studie vítáme, jelikož dostatečná edukace vedoucí ke změně návyků domácností je jedním z klíčových bodů ekonomiky, jež je v souladu se životním prostředím. **Přesto se nám některé hodnoty jeví jako lehce nadhodnocené v porovnání s naší praxí**.

Zdroj: ECOBAT a IPSOS Instant Research
Autor: Ing. Marcel Havrda, analytik Obcejinak

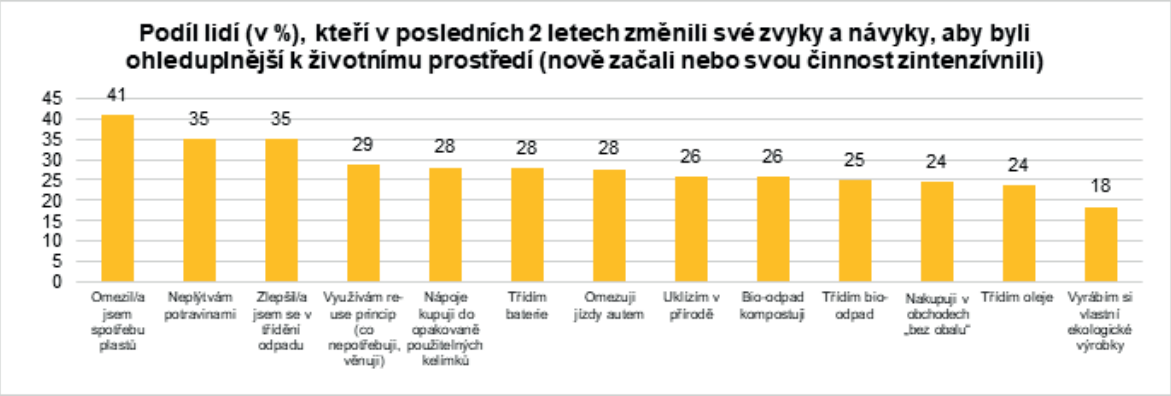

05 Ekologické smýšlení lidí v ČR roste

Podívejte se na následující tabulku

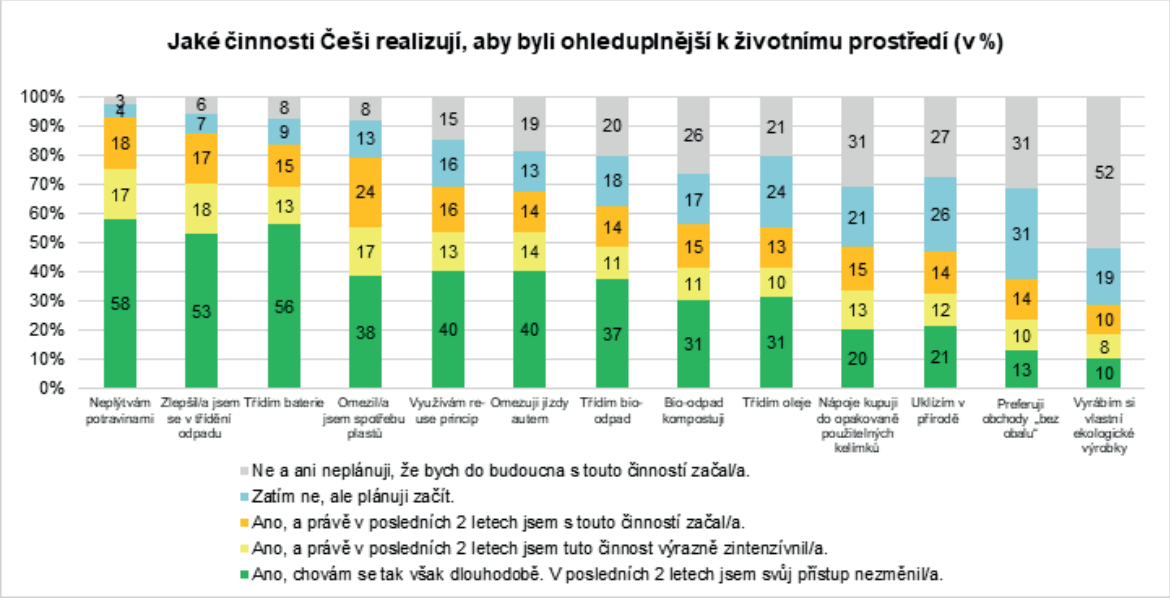

06 Další články

V našem newsletteru je pouze výběr toho podle nás nejzajímavějšího co se na poli odpadového hospodářství v říjnu událo. To ale rozhodně není vše, o čem jsme psali. Níže tak uvádíme názvy dalších článků. Jestliže by Vás něco zaujalo můžete plné znění nalézt na příslušné platformě.

Facebook: (@Obcejinak.cz)

Výměnný kontejner na mytí nádob a kontejnerů
V Brně zkoumají obsah potravin ve směsném komunálním odpadu
Jednotný svoz plastů a papíru
Vlastní technické služby ve městě Jesenice
Ekologické smýšlení lidí v ČR roste
U lidí v ČR klesá zájem o zálohování PET lahví
Český EKO-KOM je připraven na plnění evropských recyklačních cílů

Instagram:

Jak Praha bude snižovat emisní zátěž?
Kolik peněz ročně promrhá mladá britská domácnost?
Co mají společného MCDonald's a včely?
Kuchařka od iniciativy „Zachraň jídlo"
Biologicky rozložitelné tričko z rostlin a řas
Kompostovatelné talíře z banánových listů
Speciální koš s lisem ve Zlíně
Recyklovatelná tuba na zubní pastu
Lidl netřídí odpady
Znovu použitelný obal RepeteBox